

मालदीवनिर्वाचनम् :

जनराष्ट्रीयकाङ्ग्रेस- पक्षेन सदनस्य ६६ आसनानि प्राप्तानि

मालदीवदेशे घोषितपरिणामानुसारं सदनस्य ८६ आसनेषु ६६ आसनेषु पीपुल्स नेशनल् काङ्ग्रेसपक्षः विजयं प्राप्तवान् । मालदीवस्य निर्वाचनआयोगेन एषा सूचना दत्ता। राष्ट्रपतिः मोहम्मदमुइज्जु इत्यस्य दलस्य कृते अयं निर्वाचनम् अग्निपरीक्षणम् इति गण्यते स्म । राष्ट्रपतिमुइज्जुपक्षस्य विरुद्धं भ्रष्टाचारस्य नीतीनां च विषये अपि बहवः आरोपाः आसन् । २०१९ तमस्य वर्षस्य निर्वाचने मुख्यविपक्षदलस्य मालदीव् डेमोक्रेटिक पार्टी (एमडीपी) महतीं विजयं प्राप्तवान् आसीत् किन्तु अधुना अयं दलः केवलं ११ आसनानि एव प्राप्तवान्। एमडीपी अध्यक्षः फैयाज इस्माइलः जनराष्ट्रीयकाङ्ग्रेसस्य निर्वाचित-सदस्यानाम् अभिनन्दनं कृत्वा अवदत् यत् अस्माकं दलस्य सदस्याः लोकतान्त्रिकमूल्यानां उन्नयनार्थं सर्वकारेण सह मिलित्वा कार्यं करिष्यन्ति।

रक्षामन्त्री राजनाथसिंहः सुरक्षास्थितीनां आकलनाय सियाचिनस्य भ्रमणं अकरोत्

हिमसंस्कृतवार्ताः- प्रवीणकुमारः

रक्षामन्त्री राजनाथसिंहः ह्यः सुरक्षास्थितेः आकलनाय सियाचिनं गतः। सः अत्र प्रतिकूलवायुमण्डले, कठिनक्षेत्रे नियोजितैः सैनिकैः सह संवादं कृतवान्। रक्षामन्त्री कठिनपरिस्थितौ मातृभूमिरक्षणे प्रवृत्तानां सैनिकानां योगदानस्य प्रशंसाम् अकरोत्। सः अवदत् यत् सशस्त्रसेनानां सैनिकानां कृते राष्ट्रं सर्वदा ऋणी भविष्यति, यतः तेषां त्यागस्य कारणेन एव देशस्य प्रत्येकः नागरिकः सुरक्षितः इति अनुभवति। सः अवदत् यत् सैनिकानां योगदानम् आगामिनां पीढीनां कृते सदैव प्रेरणाप्रदं भविष्यति।

सियाचिनं भारतस्य सार्वभौमत्वस्य दृढनिश्चयस्य च प्रतीकं वर्णयन् रक्षामन्त्री अवदत् यत् एतत् स्थलं साहसस्य, धैर्यस्य, दृढनिश्चयस्य च प्रतीकम् अस्ति। अस्मिन् अवसरे सः मेघदूत-कार्यक्रमस्य सफलतां स्मरणं कृत्वा देशस्य सैन्य-इतिहासस्य सुवर्ण-अध्यायः इति अवदत्। सः अवदत् यत् ऑपरेशन मेघदूतस्य सफलता सर्वेषां कृते गौरवस्य विषयः अस्ति।

१९८४ तमे वर्षे अप्रैलमासस्य १३ दिनाङ्के सियाचिने भारतीयसेनायाः अभियानं मेघदूत-प्रकरणं प्रारब्धम्। सः सियाचिन-युद्धस्मारके माल्यार्पणमपि कृतवान्। अस्मिन् अवसरे सेनाप्रमुखः जनरल मनोजपाण्डेयः, सेनायाः वरिष्ठाः अधिकारिणः अपि उपस्थिताः आसन्। अधिकारिणः रक्षामन्त्रिणं सियाचिन-हिमशैले सेनायाः सज्जतायाः सुरक्षास्थितेः च विषये विस्तृतां सूचनां दत्तवन्तः।

दलाईलामा धर्मशालायां मंगोलियाई तीर्थयात्रिभ्यः शिक्षां दत्तवान्, सहस्रशः जनाः भागं गृहीतवन्तः

हिमसंस्कृतवार्ताः- धर्मशाला।

तिब्बती-आध्यात्मिकगुरु दलाई लामा हिमाचलप्रदेशस्य धर्मशालानगरस्य त्सुगलगाखांग्राङ्गणे शतशः मंगोलिया-यात्रिकाणां शिक्षणं करोति। आध्यात्मिकनेतुः शिक्षां प्राप्तुं प्रायः ७२ देशेभ्यः ६१०० जनाः प्राङ्गणे एकत्रिताः आसन्। कोलम्बियादेशस्य अनुयायी पोआला कैपो इत्यनया दलाईलामा इत्यस्मात् शिक्षां प्राप्य स्वस्य आनन्दः प्रकटितः, उक्तं च एषः अवसरः जीवने एकवारमेव भवितुं शक्यते। "परमपवित्रेण दलाईलामा इत्यनेन सह एतत् सुन्दरं द्विदिनात्मकं शिक्षा अस्ति" इति कैपो अवदत्। अनेकदेशेभ्यः बहवः जनाः उपस्थिताः सन्ति तथा च सर्वे बौद्धभिक्षवः भिक्षुण्यः अपि परमपूज्येन सह अत्र आगताः सन्ति। मम मनसि अतीव उत्तमं भावः आसीत्। अस्मिन् अतीवविशेषे कार्यक्रमे भागं गृहीतुम् अवसरः प्राप्तः इति मम अतीव सौभाग्यम् आसीत्।

सिक्किमप्रदेशस्य अनुयायी तेनजिङ्ग येगा इत्यनया कथितम् यत्- "एषः प्रथमः दिवसः परमपवित्रेण १४ तमे दलाईलामा-महोदयेन तुशितायाः शतदेवतानां विषये शिक्षायाः प्रथमः दिवसः आसीत्। वस्तुतः एतत् अतीव महत्त्वपूर्णं यतः गुरुः मुख्यतया परमपूज्यः १४ तमे दलाईलामा एव अस्ति।

भारतीयपैराशटलर्-क्रीडकाः स्पेन्-पैरा-बैडमिण्टन- चैम्पियनशिप्-क्रीडायां ६ स्वर्णसहितं २२ पदकानि प्राप्तवन्तः

हिमसंस्कृतवार्ताः। विटोरियानगरे स्पेनदेशस्य पैरा बैडमिण्टनप्रतियोगितायां भारतीयपैराशटलर्-क्रीडकाः उत्तमं प्रदर्शनं कृतवन्तः, यत्र षट् स्वर्णसहितं २२ पदकानि प्राप्तवन्तः। तरुणः सुकान्तकदमं पराजय्य एसएल-४ वर्गस्य स्वर्णं प्राप्तवान्, विश्वविजेता सुहास एलवाई कांस्यपदकं प्राप्तवान्। एसएल-३ वर्गे नीतीशकुमारः मनोजसरकारं पराजय्य स्वर्णपदकं प्राप्तवान्, जगदेशः कांस्यपदकं प्राप्तवान्। नित्याश्रीः महिलानां एसएच-६ वर्गे स्वर्णं प्राप्तवती। नितेशः तुलसीमाटी इत्यनेन सह मिश्रितयुगलेषु SL-3, SU-5 इति स्पर्धासु स्वर्णं प्राप्तवान्। कोहली, सेलिक् च महिलायुगलस्पर्धायां एसएल-३, एसयू-५ इति वर्गे स्वर्णपदकं प्राप्तवन्तौ। मनीषा रामदासः महिलानां एसयू-५ वर्गे स्वर्णं प्राप्तवती।

प्रेरणा

चतुरङ्गः - डी गुकेशः
इतिहासं रचितवान्,
फिडे स्पर्धां जित्वा
कनिष्ठतमः क्रीडकः

कनाडादेशस्य टोरोन्टोनगरे क्रियमाणे (FIDE Candidates Chess Tournament) इत्यस्मिन् भारतस्य डी.गुकेशः इतिहासः निर्मितवान्। १७ वर्षीयः गुकेशः अस्यां स्पर्धायां विजयं प्राप्तवान् विश्वस्य कनिष्ठतमः चतुरङ्गक्रीडकः अभवत्। ह्यः क्रीडिते अन्तिमायां स्पर्धायां गुकेशः अमेरिकादेशस्य हिकारुनाकामुरा इत्यनेन सह सममूल्यतां प्राप्तवान् परन्तु तस्य विजयस्य निर्णयः तदा अभवत् यदा इयान् नेपोमियाच्ची तथा शीर्षस्थाने स्थापितः अमेरिकी फबियानो कारुआना च मध्ये क्रीडा सममूल्यतायां समाप्तवती।

भारतीययुवकः क्रीडकः गुकेशः कनिष्ठतमवयसि गैरी कास्पारोफ् इत्यस्य अभिलेखं भङ्गयित्वा एतत् विजयं प्राप्तवान्। कास्पारोफ् १९८४ तमे वर्षे २० वर्षीयः सन् अस्यां स्पर्धायां विजयं प्राप्तवान्। तदतिरिक्तं गुकेशः भारतस्य विश्वनाथन् आनन्दं पश्चात् विश्वशतरंज-प्रतियोगितायाः योग्यतां प्राप्तवान् द्वितीयः भारतीयः क्रीडकः अभवत्।

सुभाषितम्

न व्याधिर्न विषं नापत्
तथा नाधिश्च भूतले।
खेदाय स्वशरीरस्थं
मौर्ख्यमेकं यथा नृणाम्॥

भावार्थः- इस जगत् में स्वयं की मूर्खता ही सब दुःखों की जड़ होती है। कोई व्याधि, विष, कोई आपत्ति तथा मानसिक व्याधि से उतना दुःख नहीं होता जितना अपनी मूर्खता से होता है।

प्रतीकसाठ्ठे मुम्बई

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते
सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

हिमाचले महिलानां सम्मानस्य पञ्चवर्षपर्यन्तं सर्वकारः चलिष्यति - मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः

हिमसंस्कृतवार्ता- हमीरपुरम्। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः उक्तवान् यत् हिमाचलस्य जनाः बुद्धिमन्तः सन्ति। ये विधायकान् चोरयन्ति तेभ्यः उत्तरं हिमाचलस्य जनाः दास्यन्ति। अयं सर्वकारः ग्रामाणां, निर्धनानाम्, युनां, महिलानां च सम्मानस्य सर्वकारः अस्ति। एषः सर्वकारः पञ्चवर्षपर्यन्तं स्थास्यति। विपक्षनेता जयरामठाकुरः ईश्वरस्य आह्वानम् कृतवान् आसीत्, परन्तु स एव ईश्वरः पञ्चवर्षपर्यन्तं सर्वकारं चालयिष्यति। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः सुजानपुरे पत्रकारानां प्रश्नानाम् उत्तरे एवम् उक्तवान्।

'अधुना अहमेव सुजानपुरस्य विधायकः'
मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः उक्तवान् यत् नवविधायकानां निर्णयः सार्वजनिकन्यायालये भविष्यति। सर्वकारस्य कृते संकटः अल्पमते एव भवति, न तु बहुमते। निर्वाचनाय अद्यापि ४० दिवसाः अवशिष्टाः सन्ति, शीघ्रमेव नामपत्रं अन्तिमरूपेण निर्धारितं भविष्यति। सुजानपुरं हमीरपुरमण्डलं च स्वकीयं गृहम् अस्ति। मुख्यमंत्री उक्तवान् यत् अधुना अहं सुजानपुरस्य विधायकः अस्मि, राज्यस्य मुख्यमंत्री चापि अस्मि।

'राजेन्द्रराणा कदापि सुजानपुरम् आगन्तुं न आमन्त्रितवान्'
मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अवदत् यत् प्रश्नः अस्ति यत् सुजानपुरे येषां जनानां विरुद्धं भाजपादलं वर्षाणां यावत् युद्धं कुर्वन् आसीत् ते कार्यं निर्वहन्ति वा। पूर्वविधायकः राजेन्द्रराणाम् उपरि खननं कृत्वा मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अवदत् यत् सः होली-उत्सवस्य कृते सुजानपुरम् आगतः। आमन्त्रणं प्रशासनेन दत्तम्। राजेन्द्रराणातः सुजानपुरम् आगमनस्य कदापि निमन्त्रणं न प्राप्तम्। सः स्वयमेव राजेन्द्रराणाम् आहूय होली- उत्सवे

आगन्तुं सूचितवान्। सुजानपुरस्य जनाः तस्य माध्यमेन यत् किमपि याचन्ते स्म तत् पूर्णं कुर्वन्ति स्म। सुजानपुरस्य चिकित्सालये शय्याक्षमता १०० शय्याः यावत् वर्धिता अस्ति।

'टौणीदेवी महाविद्यालयस्य कृते पञ्च कोटिरूप्यकाणि अनुमोदितानि'

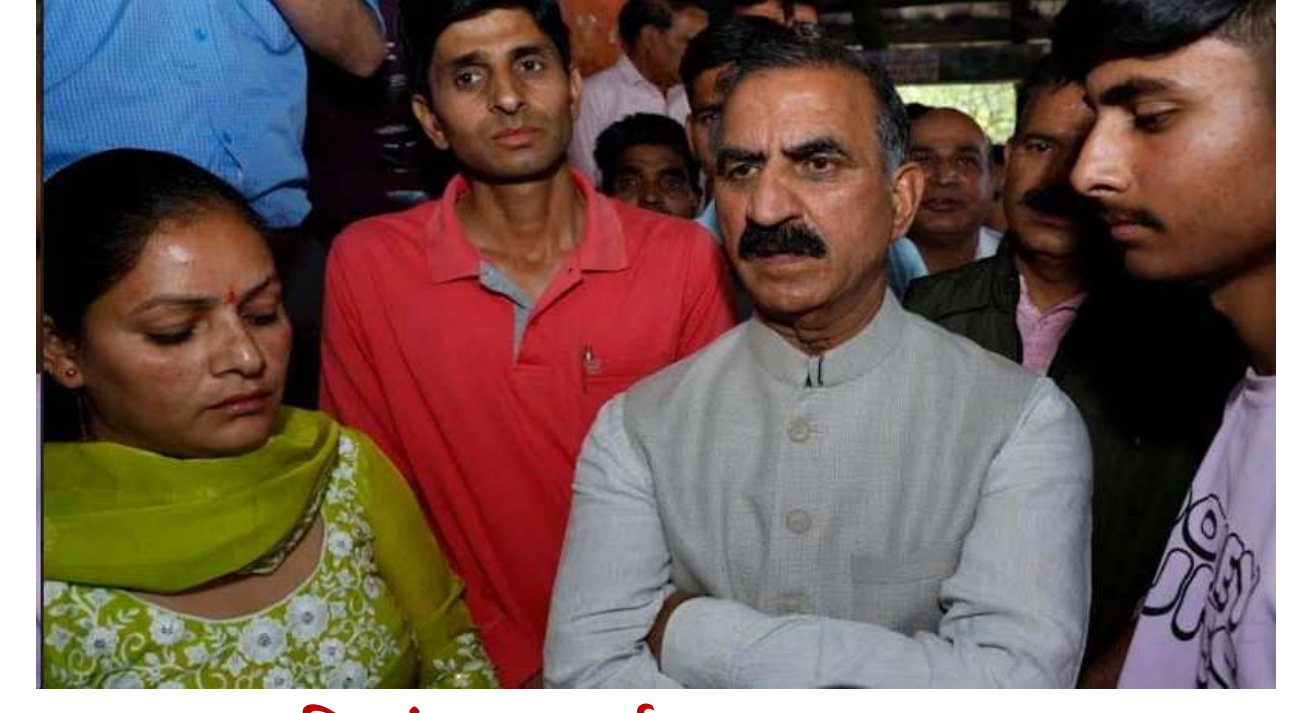
मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः टौणीदेवी-महाविद्यालयाय ५ कोटिरूप्यकाणि स्वीकृतानि इति उक्तवान्। आगामिनि शैक्षणिकसत्रे अस्मिन् महाविद्यालये कक्षाः आरभ्यन्ते। सः अवदत् यत् विक्रीतः पूर्वविधायकः राजेन्द्रराणा स्थानान्तरणं विहाय किमपि कार्यं गृहीत्वा न आगतः। सः केवलं अधिकारीणां नियोजनाय एव मिलितवान्। आपदासमये अपि विधायकेन क्षेत्रम् आगन्तुं सूचना न दत्ता। सुजानपुरम् आगमनात् पूर्वं पूर्वविधायकः चण्डीगढतः आहूय आपदाप्रभावितक्षेत्राणां भ्रमणं कृतवान्। स्वगृहमण्डलस्य सन् सः मण्डलस्य जनानां पीडां जानाति। सुजानपुरतः धर्मपुरपर्यन्तं मार्गः १० कोटिरूप्यकाणां कृते स्वीकृतः अस्ति, यत् निर्वाचनानन्तरं सम्पन्नं भविष्यति।

'वज्रचूर्णकतस्करः सर्वकारस्य विरुद्धं षड्यंत्रं कृतवान्'

विक्रीताः विधायकाः केवलं वज्रचूर्णक (क्रशर)- स्थापनार्थं तस्य साक्षात्कारं कृतवन्तः। यदा आपदाकारणात् ब्यासतटे खननं स्थगितम् अभवत् तदा भाजपया सह वज्रचूर्णकतस्कर-सङ्घः सर्वकारस्य विरुद्धं षड्यंत्रं कृतवान्। सुजानपुरस्य जनाः विक्रीतविधायकं राजेन्द्रराणाम् प्रश्नान् पृच्छन्ति यत् सः यस्य दलस्य हस्ते निर्वाचितः तस्य दलस्य द्रोहं किमर्थं कृतवान् इति।

'पालमपुरपीडितायाः चिकित्सायाः व्ययः सर्वकारः वहति'

हिमसंस्कृतवार्ता- पालमपुरम्।

मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः सोमवासरे पालमपुरे सद्यैव घटितायाः हृदयविदारकघटनायाः पीडितायाः परिवारजनैः सह मिलितवान्। धर्मशालातः सुजानपुरम् आगच्छन् मुख्यमंत्री सुलहक्षेत्रस्य नाल्टी- दा- सेतुसमीपे समागतान् जनान् मिलित्वा तेषां वचनं श्रुतवान्। स्नातकोत्तरचिकित्सासंस्थाने (पीजीआई) चण्डीगढे पीडितायाः मातापितरौ पुत्र्या सह सन्ति, अतः परिवारस्य अन्ये सदस्याः सम्पूर्णघटनायाः विषये मुख्यमंत्री सूचितवन्तः। ते आक्रमणकर्तुः विरुद्धं कठोरतमं कार्यं कर्तुं आग्रहं कृतवन्तः। तस्य वचनं श्रुत्वा मुख्यमंत्री पालमपुरस्य दुःखदघटनायाः दुःखितः इति उक्तवान्। पीडितपुत्र्याः चिकित्सायाः सम्पूर्ण व्ययः हिमाचलसर्वकारः वहति। पीडितायाः परिवारेण सह सर्वकारः तिष्ठति। पुलिसाधीक्षक- (एसपी) काङ्गड़ा इत्यस्यै आवश्यकताः निर्देशाः दत्ताः सन्ति। घटनायाः अनन्तरं प्रतिदिनं पुलिसाधिकारिभ्यः सूचना गृह्यते। अभियुक्तः गृहीतः अस्ति। केवलं गृहीतत्वं न अस्माकं लक्ष्यम्। एतादृशाः घटनाः किमर्थं क्रियन्ते इति दिशि गन्तुम् आवश्यकता वर्तते। वयं ज्ञातुमिच्छामः यत् एतादृशाः घटनाः किमर्थं भवन्ति। राज्ये विधिव्यवस्थायाः स्थितिः सर्वथा सुष्ठु अस्ति, कस्यचित् विधानस्य उल्लङ्घनं न भविष्यति।

निर्वाचनात् पूर्वं उपद्रवसदृशं स्थितिं निर्माति सर्वकारः- राजीवबिन्दलः

हिमसंस्कृतवार्ता- शिमला। भाजपादलस्य प्रदेशाध्यक्षः डॉ. राजीवबिन्दलः इत्यनेन उक्तं यत् सुखविन्दरसिंहसुक्खुः सर्वकारः निर्वाचनात् पूर्वं राज्ये उपद्रवसदृशं स्थितिं निर्मातुम् इच्छति। जनसभायां निर्वाचितं विधायकं मर्दयित्वा मारयिष्यामि इति संत्रासं दत्त्वा सः राज्ये उपद्रवकर्तृभ्यः स्वतन्त्रतां दत्तवान्, यस्य परिणामेण पालमपुरनगरे एकस्याः बालिकायाः उपरि दिवाप्रकाशे तीक्ष्णशस्त्रेण १२ वारं आक्रमणं कृत्वा सा अर्धमृता अभवत्। एतत् प्रकरणं न निवृत्तम्। भाजपादलस्य प्रदेशाध्यक्ष डॉ. राजीव बिन्दलः सिरमौरे लघुसभा सम्बोधयता कथयति स्म। सः अवदत् यत् वयं मुख्यमन्त्रिणं दोषं दद्मः यत् तस्य प्रेरणाकारणात् बह्वी इत्यस्य भीषणघटना अभवत्, यत्र मुक्ततया गोलिकाः प्रहारिताः। चम्बा-जनपदे निर्ममहत्यायाः अनन्तरं अद्यपर्यन्तं भवन्ति सर्वाः घटनाः सिद्धयन्ति यत् उपद्रवकर्तृभ्यः सर्वकारस्य रक्षणं वर्तते, हिमाचलस्य अनेकस्थानानां जनाः भयस्य छायायां जीवन्ति। तस्मादपि चिन्ताजनकं यत् मुख्यमंत्री, उपमुख्यमंत्री, मन्त्रिणः च एकस्यापि घटनायाः विषये खेदं न प्रकटयन्ति, क्षमायाचनां वा न कुर्वन्ति।

कङ्गनारणौत मंगलवासरात् राजस्थाने निर्वाचनप्रचारं करिष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता- मण्डी। मण्डीलोकसभाक्षेत्रतः भाजपा प्रत्याशी कंगनारणौत २३ अप्रैल तः राजस्थानस्य निर्वाचनप्रचारं तीक्ष्णं करिष्यति। सा पाली, जोधपुरं, बाड़मेरः संसदीयनिर्वाचनक्षेत्रेषु पथप्रदर्शनं करिष्यति। दलस्य केन्द्रीयनेतृत्वेन राजस्थानभाजपया च तस्याः पथप्रदर्शनस्य समयसूचना निर्धारिता अस्ति।

अनुरागठाकुरस्य अनन्तरं कङ्गना करिष्यति पथप्रदर्शनम्

केन्द्रीयसूचनाप्रसारणमन्त्रिणः अनुरागठाकुरस्य अनन्तरं कङ्गनारणौत हिमाचलप्रदेशस्य द्वितीया नेतृ भविष्यति या अन्यराज्येषु अपि दलस्य प्रत्याशीनां पक्षे पथप्रदर्शनम्, जनसभा च करिष्यति। सा अप्रैल-मासस्य २३, २४ दिनाङ्कयोः राजस्थानस्य मरुभूमितः काङ्ग्रेसपक्षे आक्रमणं करिष्यति। कङ्गनायाः दिल्लीनगरे पथप्रदर्शनस्य कार्यक्रमः अपि अस्ति। परन्तु तस्य तिथिः अद्यापि न निर्णीता। सोमवासरे कङ्गना

दिल्लीनगरे अनेकैः वरिष्ठैः दलनेतृभिः सह मिलितवती। २३ दिनाङ्के सा पालीसंसदीयक्षेत्रात् भाजपाप्रत्याशी पीपी चौधरी इत्यस्य पक्षे पथप्रदर्शनं करिष्यति। पाली-आसनस्य मतदानं अप्रैलमासस्य २६ दिनाङ्के भविष्यति। निर्वाचनप्रचारस्य अन्तिमचरणस्य भाजपापक्षे वातावरणं निर्मातुं कङ्गना यथाशक्ति प्रयतते। पालीक्षेत्रे पथप्रदर्शनम् सायं ४ वादने सुरणाभवनं पुरातनबसस्थानकात् आरभ्यते। विवेकानन्दसर्किल भूत्वा व्याससर्किल, अहिंसासर्किल, सूरज पोल, लोढा विद्यालय एवं शिवाजी सर्किल पर्यन्तम् सायं ६:१५ वादने समाप्ता भविष्यति।

प्रशासनिकसेवायाः उद्देश्यं जनसेवा एव- बी. आर. कौंडलः

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. राकेश कुमार शर्मा, मंडी। सरदारपटेलविश्वविद्यालयस्य मंडी, लोकप्रशासनविभागेन राष्ट्रीय- नागरिक- सेवादिवसस्य उपलक्ष्ये एकदिवसीयस्य अतिथिव्याख्यानस्य आयोजनं कृतम्। यत्र मुख्यातिथिरूपेण बी. आर. कौंडलः, सेवानिवृत्त- अधिकारी हिमाचल- प्रशासनिक- सेवा, उपस्थितः आसीत्। कार्यक्रमस्य अध्यक्षता प्रो अनुपमा सिंह, प्रतिकुलपतिः, अकादमिक- अधिष्ठात्री च सरदारपटेलविश्वविद्यालयः मंडी इत्यनया कृता। इतिहास- लोकप्रशासनविभागयोः प्रभारी डॉ. राकेशकुमारशर्मा अतिथिस्वागतं कृतवान्, कार्यक्रमस्य ध्येयवाक्यम् "नागरिकाणां सशक्तीकरणं, शासनस्य च सुदृढीकरणम्" इत्यस्मिन् स्वविचाराः प्रकटिताः। मुख्यातिथिना, कार्यक्रमस्य अध्यक्षता च दीपं प्रज्वाल्य कार्यक्रमस्य शुभारंभम् अकुरुताम्। मुख्यातिथिना स्वकीयोद्बोधने भारतीय- प्रशासनिक- सेवायां विद्यार्थिनः स्वभविष्यं कर्तुं प्रेरिताः। सार्धमेव तेन नशामुक्ति- भ्रष्टाचारयोः अपि स्वविचाराः स्थापिताः।

कार्यक्रमस्य अध्यक्षता अवदत् यत् अस्माभिः स्वलक्ष्याणाम्, उद्देश्यानाञ्च प्राप्तये सदैव तत्पराः भवितव्यम्। कार्यक्रमे अधिष्ठाता- छात्रकल्याणं डॉ पवनचंदः, राजेशशर्मा सहायक-आचार्यः इतिहासविभागः, अतिथिप्राध्यापिका लोकप्रशासनविभागः दुष्माकुमारी, गीता कुमारी च सक्रियभूमिकां निभालितवन्तः। कार्यक्रमेऽस्मिन् लोकप्रशासन- इतिहासविभागयोः द्वितीयसत्रस्य छात्राः माधुरी, चंपा, पवनः, रोहितः, भारती, नीरजः सहितं छात्राः उपस्थिताः आसन्। मंचसंचालनं सचिन कुमारः (लोकप्रशासनविभागस्य छात्रः) अकरोत्।

तथैव श्रेष्ठा मम देवभूमिः

गणेषु पूज्यः गजकर्णकोऽयं,
गुणत्रयेषु प्रणवाक्षरो वै।
यथेह यज्ञेषु खलु अश्वमेधः,
तथैव भूमौ मम देवभूमिः।१।।
नरेषु रामः कमलासु सीता,
सुहृत्सु कृष्णश्च बले कपीशः।
यथेदृशः नास्ति जगत्सु अन्यः,
तथैव भूमौ मम देवभूमिः।२।।
ऋचासु सामं वचनेषु गीता,
ऋतुष्वसौ वै मधुमास पुण्यम्।
यथेह धेनुष्वति कामधेनुः,
तथैव पुण्या मम देवभूमिः।३।।
गजेषु चैरावतरेव श्रेष्ठः,
जलेषु वृष्टिः जलदैः सुकाल्ये।
यथेह पुष्पेषु सरोजमिष्टे,
तथैव श्रेष्ठा मम देवभूमिः।४।।
नगेषु पूज्यश्च नगाधिराजः,
नदीषु नित्या खलु पुण्यगंगा
यथेह वृक्षेष्वति पिप्लोऽयं,
तथैव पूज्या मम देवभूमिः*।५।।
ग्रहेषु सूर्यश्शशभृच्च रात्रौ,
शुभे मुहुर्ते अभिजिच्च सिद्धः।
तिथिष्वतीयम् इह पूर्णिमासी,
तथैव सिद्धा मम देवभूमिः।६।।
रचयिता - सुनील दत्त शर्मा
राजगढ़, सिरमौर, हि.प्र।

सोमवासरे पुनः विपणिः सुदृढः अभवत्, यत्र सेन्सेक्स ५६० अंकैः, तत्रैव निफ्टी अपि २२३००तः पारे गतः

शेयरविपणिः
(हिमसंस्कृतवार्ता: - दिलीपः (नादौनम्))
सप्ताहस्य प्रथमव्यापारदिवसे सोमवासरे ३०-
शेयर-सूचकाङ्कः बीएसई सेन्सेक्सः ५६०.२९
(०.७६%) अंकानां लाभेन ७३,६४८.६२ इति
मूल्ये सम्प्राप्य समाप्तः। अपरपक्षे एनएसई
निफ्टी पुनः २२३०० इति स्तरं पारं कृत्वा
१८९.४१ (०.८६%) अंकानां लाभेन २२,३३६.४०
इति स्तरं यावत् समाप्तवान्।

सुवर्ण रजतश्र
२०२४ तमस्य वर्षस्य फरवरी-मासस्य २२
दिनाङ्के सुवर्णस्य मूल्यं प्रति १० ग्राम् ६२०२७
रुप्यकाणि यावत् अभवत्। सायंकाले
सुवर्णस्य मूल्यस्य तुलनायां १२८ रुप्यकाणां
न्यूनता अभवत्। रजतस्य मूल्यमपि न्यूनं
जातम्। तत्रैव प्रतिकिलो रजतस्य मूल्यं
७०३९६ रुप्यकाणि अभवत्।
डॉलर बनाम रुप्यकः
वर्तमान समये रुप्यकस्य स्थितिः निरन्तरं
दुर्बलतां प्राप्नोति तथा च यः ४ अप्रैल २०२४
दिनाङ्के ८३.५५ रुप्यकाणि अभवत्।

॥ श्रीरामायणकथा ॥

उत्तरकाण्डम्! (ऊनविंशः सर्गः) पाताले रावणस्य कपिलदर्शनम्। (द्वितीयः खण्डः)

तस्य पुरुषस्य पार्श्वे बालव्यजनहस्ता दिव्यस्रगनुलेपा दिव्याभरणभूषिता दिव्याम्बरधरा साध्वी देवी व्यवस्थिता आसीत्। सचिवैः विना तत्र प्रविष्टः सः रावणः तां सुन्दरीं देवीं दृष्ट्वा ग्रहीतुम् ऐच्छत्। तदा सुप्तः पावकोपमः सः महाबाहुः ग्रहीतुकामं तं रावणं ज्ञात्वा तं गृहीत्वा उच्चैः अहसत्। ततः तेजसा सहसा दीप्तः लोकरावणः रावणः कृत्तमूलः वृक्षः यथा महीतले अपतत्। भूतले रावणं पतितं ज्ञात्वा शयने स्थितः सः पुरुषः वचनम् अब्रवीत् हे राक्षसश्रेष्ठ! उत्तिष्ठ! अद्य तव मृत्युः न विद्यते। हे राक्षस! प्रजापतेः वरप्रभावात् त्वं जीवसि। अतः त्वं गच्छ, अधुना तव मरणं नास्ति। ततः मुहूर्तेन लब्धसंज्ञः दशग्रीवः भयं प्राविशत्। लोमहर्षणम् आपन्नः सः रावणः उत्थाय तं महाद्युतिम् अब्रवीत्- युगान्तानलसन्निभः वीर्यसम्पन्नः भवान् कः? दुरात्मना रावणेन एवमुक्तः सः देवः हसन् प्रत्यवदत् हे निशाचर! मां ज्ञात्वा त्वं किं करिष्यसि? तव किं प्रयोजनम्? तेन देवेन एवमुक्तः प्राञ्जलिः सः दशग्रीवः पुनः तं देवम् अब्रवीत् हे देवश्रेष्ठ! प्रजापतेः वचनाद् अहं मृत्युपथं न गतोऽस्मि। वीर्यमाश्रितः कश्चिदपि प्रजापतिवरं लङ्घयेत् एवं देवेष्वपि जन्म न अलभत।

त्रैलोक्ये कश्चिदपि न पश्यामि यः मम वरं वृथा कुर्यात्, तथापि यदि मम मृत्युः भवेत् तर्हि भवतः हस्तात् भवेत्। भवतः हस्तात् मम मरणं यशस्यं श्लाघनीयं च भवेत्। भीमविक्रमः रावणः यदा इत्थम् अब्रवीत् तदा सः तस्य देवस्य शरीरे सचराचरं त्रैलोक्यम् अपश्यत्। तस्य शरीरे आदित्याः, मरुतः, साध्याः, बसवः, अश्विनिकुमारौ, रुद्राः, पितरः, यमः, वैश्रवणः, समुद्राः, गिरयः, नद्यः, वेदाः, ऋषयः, सर्पाः, आकाशः, गरुडः, दैत्याः, यक्षाः राक्षसाः, अन्ये देवाः च आसन्। एवं श्रुत्वा महात्मा रामः मुनिसत्तमम् अगस्त्यम् अब्रवीत् हे मुनिश्रेष्ठ! द्वीपस्थः सः पुरुषः कः? तिस्रः कोट्यः ताः काः? दैत्यदानवदर्पहा शयानः सः पुरुषः वा कः आसीत्? रामस्य वचनं श्रुत्वा ऋषिः अगस्त्यः वाक्यम् अब्रवीत् हे राम! द्वीपस्थः यः नरः आसीत् सः भगवान् कपिलः। ये च तत्र नृत्यन्ति स्म ते भगवतः कपिलस्य तुल्याः तेजःप्रभावाः देवाः आसन्। यः च शयानः पुरुषः आसीत् सः शङ्खचक्रगदाधरः देवः नारायणः। सः एव शाश्वतः अव्ययः, अच्युतः। सो हि सृष्टिकर्ता। ततः सः रावणः यत्र तस्य अमात्याः आसन् तत्र अगच्छत्।

हिमसंस्कृतवार्ता, प्रदीपः
pradipnath997@gmail.com

धारावाहिकं गीताप्रश्नोत्तरम्- ३८ (सप्तमोऽध्यायः आरप्स्यते)

अर्जुनः- हे कृष्ण! त्वं यं योगिनं सर्वश्रेष्ठं मन्यसे, किमहमपि तादृशः भवितुम् अर्हिष्यामि वा?
श्रीकृष्णः- आम्, अवश्यम् अर्हिष्यसि।
अर्जुनः- तदर्थं कः उपायः प्रभो?
श्रीकृष्णः- अहो, पार्थ! त्वं मयि एव संलग्नः भव, मदाश्रयं स्वीकुरु, मामेव भज, मत्परायणः भव, मम पूर्णस्वरूपं ज्ञातुञ्चेत् तदर्थं प्रयत्नं कुरु। शृणु, तत् मे समग्ररूपं बोधयितुम् अहं त्वां प्रति विज्ञानसहितं ज्ञानं सम्पूर्णतया प्रवक्ष्ये, यत् ज्ञात्वा तव अस्मिन् मनुष्यलोके अन्यत् न किमपि ज्ञातुम् अवशिष्यते।
अर्जुनः- यदि एवं स्यात् तर्हि सर्वे मनुष्याः भवन्तं कथं वा न जानन्ति?
श्रीकृष्णः- मद्विषये मनुष्याणां स्वतः प्रवृत्तिः स्वाभाविकतया न भवति। सहस्रेषु कश्चन एकः एव स्वनिःश्रेयसाय प्रयतते। तेषु प्रयतमानेषु सिद्धेषु अपि कश्चिद् एकः एव मम समग्ररूपम् अभिजानाति।
अर्जुनः- भगवन्! तव तत् समग्ररूपम् इत्युक्ते किम्?
श्रीकृष्णः- अर्जुन! शृणु तावत्, भूमिः, जलं, अग्निः, वायुः आकाशः, मनः, बुद्धिः, अहङ्कारः चेति एषा अष्टविधा मदीया अपरा, जडा वा प्रकृतिः विद्यते। एनां विहाय अन्या सर्वा मम

जीवरूपा परा, उत्कृष्टा वा प्रकृतिः अस्ति। यया प्रकृत्या अहंमत्वेन जगदिदं धार्यते। अतः अपरा, परा चेति द्वयोः प्रकृत्योः संयोगात् हि समस्तप्राणिनः जायन्ते।
अर्जुनः- अन्यदपि मूलकारणं स्यात् किं भगवन्?
श्रीकृष्णः- आं, तव उत्तमा जिज्ञासा अस्तीयम् अर्जुन! सर्वस्य जगतः मूलकारणं तु अहमेव अस्मि, नान्यः कोऽपि। यतोहि एतद् अखिलं जगत् मत्तः एव समुत्पद्यते, पुनः मयि एव विलीनं भवति। अतः अस्य जगतः उत्पत्तिलयादीनां कारणं तु केवलः अहमेव, न अपरः कश्चन किञ्चिदपि कारणं स्याद् अत्र। उदाहरणत्वेन, यदि कार्पासेन निर्मिताः मणयः कार्पाससूत्रेण हि ग्रथ्यते, तर्हि सा माला कार्पासमयी भवति नु, तद्वद् अस्मिन् जगति अहं जगन्मयः वर्ते। अतः त्वं मां 'सर्वात्मा' इत्येवं जानीहि अर्जुन! इति।
(गीता- ७/१-७) (अनुवर्तिष्यते)
-नारदोपाध्यायः।

